Міністерство освіти і науки України
Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет іноземної філології
Кафедра англійської мови

Дипломна робота магістра

з теми: **«СЕНСОРНА ЛЕКСИКА У ХУДОЖНЬОМУ МОВЛЕННІ РЕЯ БРЕДБЕРІ»**

Виконала: студентка 2 курсу,
групи Ang1-M20
спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)

Рекіта Вікторія Василівна

Керівник: Галайбіда О. В., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови

Рецензент: Ладиняк Н. Б., кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри української мови

Кам’янець-Подільський – 2021 р.

ЗМІСТ

ВСТУП……....3

РОЗДІЛ 1. СЕНСОРНА ЛЕКСИКА У ХУДОЖНЬОМУ МОВЛЕННІ……7

1.1.Основні напрямки дослідження сенсорної лексики……..……..7

1.2. Мовна та індивідуально-авторська картини світу…….....14

Висновок до розділу…….....28

РОЗДІЛ2. ТИПИ СЕНСОРНОЇ ЛЕКСИКИ У ТВОРАХ Р.БРЕДБЕРІ…....29

2.1.Семантична кореляція зорових сесоризмів ……...29

2.2.Семантична кореляція звукових сесоризмів ……..33

2.3.Специфіка використання тактильної лексики ……...35

2.4.Специфіка використання нюхових та смакових сенсоризмів……...41

2.5. Синестезія як спосіб репрезентації авторського сприйняття у творах Р.Бредбері…… ……...45

Висновок до розділу……...49

РОЗДІЛ 3. СТИЛІСТИЧНЕ НАВАНТАЖЕННЯ СЕНСОРНОЇ ЛЕКСИКИ У ХУДОЖНЬОМУ МОВЛЕННІ Р.БРЕДБЕРІ…….51

3.1. Сенсорні епітети у повісті «Кульбабове вино»…… ……51

3.2. Стилістичне навантаження сенсорних дієслів у романі «451 градус за Фаренгейтом»……..66

Висновок до розділу…….....74

ВИСНОВКИ…….....75

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ…….....79

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ…….....90

ВСТУП

Сенсорна лексика є вербальною актуалізацією поняттєвої сфери “чуттєве сприйняття”, у якій закодована вся інформація про навколишній світ. Світ пізнається людиною за допомогою органів чуттів. Сприйняття можна визначити як сполучну ланку між дійсністю й мисленням людини. Серед сенсорної лексики виділяють лексичні одиниці на позначення сприйняття за допомогою органів чуттів: зору (лексика із семантикою кольоропозначень), слуху (звуконамінуюча лексика), смаку (густативна лексика), нюху (одоративна лексика), дотику (тактильна лексика).

Сенсоризми завжди були у полі зору мовознавців. О.Потебня підкреслював важливість аналізу сенсорної лексики як синкретичного цілого [95].

Дослідженням історії формування, та розвитку окремих груп сенсоризмів, їх систематизацією та класифікацією займалися О. Волошина, В. Дятчук, Е. Жаркова, Л.Кудрєватих.

Сенсорну лексику як складову частину образної мовної картини світу займалися Ю.Апресян, О.Волошина, К.Рахіліна, Н.Сукаленко. Зокрема, Ю.Апресян вважав, що лексична система чуттєвого сприйняття є достатньо організованою і дає можливість продемонструвати внутрішній зв’язок між тим чи іншим способом концептуалізації дійсності і лексикографічним типом [1, с. 365].

Сенсоризми є одним із найважливіших засобів створення образності в художньому дискурсі, оскільки вони здатні великою мірою передавати в конкретно-чуттєвій формі той складний зміст, який не завжди збігається із зовнішнім значенням образу. Сенсорна лексика є одним з основних засобів репрезентації авторської мовної картини світу. Тому вона є одним із головних засобів репрезентації авторської картини світу, розкриття тем та ідей художнього твору.

Актуальність проблеми дослідження зумовлена необхідністю з’ясувати особливості функціонування сенсорної лекики в художньому мовленні та її роль у відображенні авторської картини світу.

«Кульбабове вино» та «451 градус за Фаренгейтом» – особливі твори Бредбері не тільки завдяки своїй фантазії, а й концептуальній сенсорності.Вони яскраві та поетичні. У першому творі відчутна магія дитинства та містечка з його химерними мешканцями. В іншому творі – магія реального (хоч і страшного) тоталітаризму та світ, в якому розум та знання нікому не потрібні. У цих творах сконцентровані філософія, поетичне бачення і світогляд американського письменника-фантаста.

Мета дослідження – виявити структурно-семантичні типи та визначити стилістичні функції сенсорної лексики у повісті Рея Бредбері “Dandelion Wine” та романі “451 degrees Fahrenheit”, функційність одиниць сенсорної лексики в художньому мовленні письменника, її роль у презентації авторської картини світу та створенні специфіки авторського мовлення Рея Бредбері.

Для досягнення поставленої мети у роботі вирішується таке коло **завдань :**

– проаналізувати тексти романів Рея Бредбері та виявити у них сенсорну лексику;

– визначити домінувальні структурно-семантичні типи сенсорної лексики у творах письменника;

– виокремити емотивні конотації сенсоризмів та їх роль у презентації авторської картини світу;

– описати стилістичні функції сенсорної лексики у творах Р.Бредбері

Об’єкт дослідження – мова прозових творів Рея Бредбері.

Предмет дослідження – сенсорна лексика у повісті «Кульбабове вино» та романі «451 градус за Фаренгейтом».

Матеріал дослідження – тексти повісті Р.Бредбері «Кульбабове вино» та роману «451 градус за Фаренгейтом».

Методи дослідження. У ході здійснення дослідження застосовано загальнотеоретичні методи: аналіз, синтез, узагальнення; описовий метод, методи лінгвістичного аналізу: структурно-семантичний, стилістичний, контекстний аналіз.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що вперше систематизовано й описано структурно-семантичні типи сенсоризмів у тексті романів відомого американського письменника Рея Бредбері, визначено стилістичні та функціонально-стильові ознаки цих лексичних одиниць.

Теоретичне значення магістерської роботи полягає у поглибленні сучасних положень про функціонування сенсорної лексики у художньому тексті та поетику авторських творів.

Практичне значення дослідження виявляється в тому, що його результати можуть бути використані у викладанні теоретичних дисциплін («Лексикологія англійської мови», «Стилістика англійської мови», «Лінгвістичний аналіз художнього тексту», «Інтерпретація художнього тексту», «Історія американської літератури»), у практиці викладання англійської мови та при написанні студентських наукових робіт.

Наукове дослідження було **апробоване** на студентських наукових конференціях: IX Міжнародній студентській Інтернет-конференції «Мова у міждисциплінарному контексті безперервної освіти», 1-7 квітня 2021 р., звітній науковій конференції студентів і магістрантів за підсумками науково-дослідної роботи у 2020-2021 навчальному році (Кам’янець-Подільський, жовтень 2021 р.).

Основні результати дослідження відображено у публікації:

1. Sensory lexis in the novel "Dandelion wine" by R. Bradbury. *Матеріали* IX *Міжнародної студентської Інтернет-конференції “Мова у міждисциплінарному контексті безперервної освіти”* Кам’янець-Подільський, 1-7 квітня 2021 р., С. 126-129.

Обсяг та структура роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів з висновками до кожного з них, загальних висновків, списку використаних джерел та джерел ілюстративного матеріалу. Загальний обсяг дослідження – 90 сторінок.

ВИСНОВКИ

Отже, одним із напрямків вивчення сенсорної лексики є дослідження її функціонування та ролі в художньому тексті. Слова зі значенням чуттєвого сприйняття, нейтральнооцінні у їх прямому первісному значенні, у результаті взаємодії з іншими елементами тексту реалізують свій багатий експресивний потенціал і набувають більшої стилітичної значущості.

Аналіз показав, що, наприклад, в англійській мові стосовно досліджуваного семантичного поля чіткі гіперонімічні ознаки виявляються в дієслова perceive – «сприймати», «відчувати». Це дієслово з історичного погляду характеризується стійкістю в матеріальному й семантичному аспектах, має досить високу частотну характеристику й необхідні інваріантні ознаки. Воно виявляє здатність до заміщення дієслів, які стосуються всіх інших органів почуттів.

Проаналізувавши твори Р. Бредбері «Кульбабове вино» та «451 градус за Фаренгейтом», ми можемо стверджувати, що за допомогою тактильної лексики характеризується людина, описуються явища природи. Тактильна лексика широко використовується в художньому мовленні на позначення температурних відчуттів, якостей характеру людини, зовнішніх та внутрішніх характеристики персонажа тощо. На основі зіставного функціонування тактильної лексики в художніх творах нам вдалося виявити характерні риси вживання зазначеного пласта лексики.

На матеріалі романів був проведений кількісний аналіз, що дозволяє встановити закономірність вживання окремих мікрополів ЛСП сенсоризмів.

Авторський стиль Р. Бредбері, в порівнянні з іншими досліджуваними авторами, є більш стриманим в плані експресивності, проте в обох романах вживається велика кількість сенсорної лексики. Авторське і персонажне мовлення в романах позначено меншою експресивною забарвленістю у

порівнянні з іншими романами, натомість вирізняється прагматичністю та стриманістю. [58; с. 20].

За кількісним підрахунком в обох романах переважає сенсорна лексика мікрополя зорового сприйняття. Ядром мікрополя зору в обох романах є лексема *to see* – бачити, яка має найбільш узагальнене значення, і є, відповідно, найбільш вживаною. В романі «Кульбабове вино» лексема вживається 149 разів в різних відтінках значення, які відповідають головному значенню поля – «сприймати за допомогою органів зору» [59; с. 27] ; в романі «451 градус за фаренгейтом» - 134 рази. До центру поля обох романів належать лексеми, що мають спільне із ядром значення: *look, notice, observe*, іменник еуе, та прикметники, що виражають якісні характеристики об'єктів сприйняття – *dark, light*. [65; с. 25-27].

У відсотковому співвідношенні в обох романах переважає лексика зорового сприйняття, що в романі «Кульбабове вино» становить 40% від лексико-семантичного поля «чуттєвого сприйняття»; а в романі «451 градус за Фаренгейтом» 45%. Це свідчить про переважання лексики зорового сприйняття світу в романах автора. Лексика слухового сприйняття становить відповідно 25- % та 18%. Ядром мікрополя є лексема hear. До центру поля обох романів належать лексеми, з вираженою сенсорною модальністю: *answer, ask, tell, voice*.

В романі «451 градус за Фаренгейтом», сенсорна лексика є більш емоційно-забарвленою та слугує яскравим прикладом високого потенціалу сенсорної лексики, як засобу створення художньої образності.

Вживання тактильної лексики в українській та англійській мові має особливі риси. Найбільша кількість тактильних лексем представлена для опису зовнішніх рис, особистих якостей людини і якісних характеристик абстрактних понять. У художньому мовленні тактильна лексика використовується для прямої номінації сенсорних сутностей, а також у процесі конвергенції сенсорних образів – скупчення в одному текстовому

фрагменті пучка сенсорних образів, що формують полімодальний образ, сприйнятий у певний момент часу кількома органами чуття.

У повісті Бредбері “Кульбабове вино” відмічено повний кольоровий спектр семантично та стилістично навантажених епітетів, що виступають засобом образного змалювання дійсності. Поширеними є прості епітети, виражені прикметниками.

У творчості письменника використання колоративної лексики дає можливість автору справити ще більш сильне враження на читача, саме тому Бредбері надавав дуже важливе значення кольору в своїй творчості.

Золотий і жовтий – головні кольори в романі «Кульбабове вино». Виводячи в назву книги дані кольоронайменування , письменник помітив їх надзвичайну важливість для реалізації авторської ідеї. Так як однією з головних фігур у творчості Бредбері є сонце, а його звеличення – ключова тема безлічі ліричних творів письменника. Під образами золота і сонця необхідно, перш за все, усвідомлювати символічно перетворені образи сонця в небі. Чорний колір представлений кількісно досить широко, але в ньому не завжди простежується морок, який є першою асоціацією на колір. Він більше має описовий характер, ніж образний.

Таким чином, мовний аналіз творів Р. Бредбері показує, що колоративна лексика має величезне значення в передачі основної думки автора, його світовідчуття, фарб і настрою.

Аналіз показав, що найбільшу частотність у творові займають сенсорні лексеми,які відповідають за зорове сприйняття, а найменшу – сенсорні лексеми, що відповідають за смакове сприйняття.

Домінувальне місце серед сенсорних дієслів займають фазові сенсоризми “look” / “see”, “hear” / “listen” в описі подій. Найбільш яскраво

виражена функціональна взаємодія і взаємозамінність між фазовими сенсорними дієсловами та лексемами лексико-семантичних полів.

Також ми виявили перелік синтаксичних рис та прийомів індивідуального стилю Рея Бредбері та його використання засобів синестетичних лексем.

Рей Бредбері досі залишається однією з найбільш загадкових фігур літературного світу XX століття. На мою думку, Бредбері віднайшов чудовий засіб передачі світу персонажів та їх бачення на нього.

Список використаної літератури

1. Авдевнина О. Категория восприятия и средства ее выражения в современном русском языке : автореф. дис. ... докт. филол. наук. Москва, 2014. 38 с.
2. Агеев В., Андреева Г. Исследование перцептивных процессов в социальной психологии. URL: http://ru.psichology-online.net/articles/doc-1271.htm (дата звернення: 21.11.2021).
3. Адмони В. Полевая природа частей речи. *Вопросы теории частей речи*. Ленинград : Наука, 1968. С.98–106.
4. Алексеева И. С. Введение в переводоведение: Учебное пособие для студ. филол. и лингв. фак. высш. учеб. Заведений. – СПб: Фил. фак. СПбГУ; М.: Академия, 2004. – 352с.
5. Алефиренко Н. Ф. Поэтическая картина мира и ее отражение в языковом знаке. Художественный текст и языковая личность: IV Всерос. науч. конф., 27–28 сентября 2005 г.: тезисы докл. – Томск, 2005. – С. 67–72.
6. Апресян Ю. Интегральное описание языка и системная лексикография. *Избранные труды*. Т. II. Москва: Школа «Языки русской культуры», 1995. С. 303.
7. Арнольд И. В. Стилистика современного английского языка (стилистика декодирования). Учеб. Пособие для студентов пед. ин-тов. – Л.: Просвещение, 1981. – 295 с.
8. Арутюнова Н. Язык и мир человека. Москва: Языки русской культуры. М.: Академия 1999. С. 42.
9. Арутюнова Н.Д. Теория метафоры . – М.: Академия, 1990. – 240 с.
10. Балли Ш. Общая лингвистика и вопросы французского языка. Изд-во иностранной литературы, Москва: 1955. 416 с.
11. Барабанщиков В. Проблемы психологии восприятия. URL:

http:/jornal.iph.ras.ru/baraban.html (дата звернення: 21.04.2020).

12. Безпечний І., Семків Р. Теорія літератури. – Л.: Неліпи. 2009, 388 с.

13. Безребра А. Ю. Лінгвостилістичні та семантико-когнітивні аспекти поетики Е. Діккінсон: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.04 «Германські мови» / А. Ю. Безребра. – К., 2007. – 19 с.

14. Бибик С.П., Єрмоленко С.Є.,Пустовіт Л.О . Словник епітетів української мови .– К.: 1998. – 431 с.

15. Бобрецов В. Предисловие Брэдбери Р. Вино из одуванчиков. М., 1999. 3с.

16. Борейко Т. Ситуация тактильного восприятия: способы представления в системе русского языка и в языковом сознании индивида : дис. ... канд. филол. наук. Омск, 2006. 224 с.

17. Братусь М. Колористичний епітет як ознака тоталітарної доби (За творами Івана Багряного). Дивослово. – 2001. – №5. – С. 15.

18. Бредбері Р. Кульбабове вино (пер. Вол. Митрофанова) Бредбері Р. Марсіанські хроніки. – К.: Дніпро, 1988. С.325-535.

19. Брэдбери Р. Сборник научно-фантастических произведений. –Кишинев: «Штиинца», 1985. С.435-574.

20. Бухарова Е.И. Рэй Дуглас Брэдбери Литература: Учеб. Ч.2. Зарубежная литература Под ред. М.И. Борецкого. – К.: Освіта, 2001. С.227-236.

21. Буяр І. Є. Лінгвістична категорія оцінки: оцінювання досягнутого у вітчизняній лінгвістиці Наукові записки. Серія «Філологічна». 2018. Випуск 11. С. 145–149.

22. Ванслова Е. Добро по кругу… Брэдбери Р. Сборник фантастических рассказов. М., 1996. С.406-413.

23. Васильев Л. Теория семантических полей. *Вопросы языкознания*. 1971. №

3. С. 105–113.

24. Вербицька О. А. Ономасіологічні функції синестезійної метафори в українській мові (на матеріалі прикметників відчуття): Автореф. Дис....канд. філол. наук: 10. 02. 02. Харк. Держ. пед. ін.-т ім. Г. С. Сковороди. - Х., 1993. - 24 с.

25. Волковинський О.С. Алітераційний епітет (із поетики символізму). Слово і час. –К.: 2006. – №12. – С. 28-34.

26. Волковинський О.С. Епітет як носій та елемент стилю. Вісник Львівськ.універ-ту. Серія іноземні мови. – Л.: ВЦ ЛНУ ім. Івана Франка, 2013. – Вип. 21. – С. 272–277.

27. Волковинський О.С. О.Потебня і О.Веселовський: теоретичне та історичне тлумачення епітета Питання літературознавства. – 2007. – Вип. 73. – С. 3-10. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pl_2007_73_3

28. Волошина О. Роль сенсорної лексики у створенні художньої образності (на матеріалі англійської прози) : автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Київ, 1994. 24 с.

29. Волошина К., 2012. 23 с.Веселовский А. Из истории эпитета. Историческая поэтика. – М.:1989. – С. 59-75.

30. Галеев Б.М. Синестезия - чудо поэтического мышления. Научный Татарстан. - 1999. - №3. - С. 19-23.

31. Галеев Б.М. Проблема синестезии в эстетике.Современный Лаокоон: эстетические проблемы синестезии. - М.: Изд.-во МГУ, 1992. - С.5-9.

32. Гальперин И.Р. Очерки по стилистике английского язика. – М., 1958. – 459с.

33. Ганич І.Д. Словник лінгвістичних термінів. – К.: Вища шк., - 1985. - 360 с.

34.Гайдаєнко І. Назви на позначення смаку: етимологія, семантика, фунціювання : автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Запоріжжя : Запоріз. держ. ун-т. 2002. 16 с.

35.Гладченко К.Ю. Перцептивна лексика у мовній картині світу (когнітивний аспект). Лінгвістичний вісник. 2015. Вип. 4. С. 35–43.

36.Голуб Ю.Д. Засоби відображення картини світу в романі Рея Бредбері «Кульбабове вино»За заг. ред. д.політ.н., проф. К.В. Балабанова, к.е.н., проф.О.В. Булатової. –Маріуполь, 2017. –349 с.

37.Грабовецька О.С. Епітетна конструкція у художньому перекладі (на матеріалі укр. і англ. мов): автореферат дис. на здобуття наук.ступ.канд.філол.наук: спец 10.02.16 «Перекладознавство». – КНУ ім. Т. Шевченка. К., 2003. – 28с.

38.Григорьев В.В. Грамматика идиостиля: В.Хлебников. 2-ге вид. М., 1983

39.Гудавичюс А. Аксиологический аспект лексической семантики. Проблемы семантического описания единиц языка и речи. - М.: МГЛУ, 1998.12-13 с.

40.Гульга Е., Шендельс Е. Прагматика лексические поля в современном немецком языке. Москва : Изд-во МГУ, 2003. 167 с.

41.Денисенко В. Семантическое поле как функция. *Филологические науки*. 2002. № 4. С.44–52.

42.Денисова Т., Сиваченко Г. Про фантастику Денисова Т., Сиваченко Г. Зарубіжна література ХХ ст.: посібник. К., 1998. С.69-71.

43.Джанибеков В. Верить будущему Брэдбери Р. О скитаньях вечных и о Земле. М.: Правда, 1987. С.3-4.

44.Дорош О. О. Лінгвокогнітивні і комунікативні аспекти авторського жіночого мовлення в романах Маргеріт Дюрас: дис. … канд. філол. наук: 10.02.05. – К., 2006. – 206 с.

45. Дроботун А. Лексика обоняния в языке художественной прозы М.А. Шолохова. Москва, 2006. 186 с.

46. Дятчук В.В. Структурно-семантические и стилистические характеристики одоративной лексики в современном украинском языке : автореф. дис...канд. філол.наук. – Киев, 1979. – 24 с.

47. Епітетна конструкція як проблема перекладу. Материалы международной конференции "Язык. Культура. Взаимопонимание" / Под ред. Т.А. Космеды. – Л.: Львовский гос. ун-т, 1997. – С. 301-304.

48. Ерасова Л.Г. Глаголы физического восприятия в современном английском и французком языках (опыт сопоставительного исследования) : автореф. дис...канд.филол.наук. – Воронеж, 1973. – 21 с.

49. Жаркова Е.М. Комуникативно семантическая характеристика звукономинирующей лексики современного английского языка. – М. : Наука, 1990. – 254 с.

50. Жирмунский В. К вопросу об эпитете. Теория литературы. Поэтика. Стилистика. – Л., 1977. – С. 355-360.

51. Житков А. Функционально-семантическое поле восприятия запаха и синестезия одорической лексики в произведениях И.А. Бунина. Екатеринбург, 1999. 190 с. 133.

52. З любов'ю до життя. Урок-дослідження за повістю Рея Бредбері "Кульбабове вино" Відродження. 2004. №5-6. С.43-48.

53. Золян С.Т. От описания идиолекта – к грамматике идиостиля. – В кн.: Язык русской поэзии XX в. Сб. научных трудов. М., 1989.

54. Зорівчак Р. П. Перекладацькі роздуми. Іноземна філологія. 2015. Вип. 128. С. 294. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ infil_2015_128_42. (24.10.2021)

55. Зорівчак Р.П. Словесний образ у художньому перекладі. «Хай слово мовлене інакше...» К., 2011. 175 с.

56.Ивашкин М.П., В.В.Сдобников, А.В. Селяев. Практикум по стилистике английского языка,. – М.: АСТ: Восток-Запад, 2005. – 101 с.

57.Казьміна Л. Специфіка мовної практики письменників мовної діаспори – Режимдоступу:http://www.pinchukfund.org/storage/students/works/2008/320doc (08.11.2021).

58.. Каратєєва Г. М. Поняття мовної особистості та когнітивного стилю: гендерний аспект. Мови професійної комунікації: лінгвокультурний, когнітивно-дискурсивний, перекладознавчий та методичний аспекти: матеріали І Міжнар. наук.-практ. конф., (Київ, 17 квітня 2014 р.) / М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т України «Київ. політехн. ін-т». – К.: Кафедра, 2014. – С. 49–51.

59.Карычанкова С., Крюкова Л., Хизнеченко А. Поэтическая картина мира сквозь призму категории перцептивности. Брно, 2016. 230 с.

60.Кацнельсон С. Содержание слова, значение и обозначение. Москва : Языки славянской культуры, 2001. С. 13.

61.Керлот Х.Э. Словарь символов. - М.: REFL-book, 1994. - С. 551.

62.Ковальова Т. Лексико-семантичні поля кольоративів в українській поезії початку ХХ ст. : автореф. дис. … канд. філол. наук. Харків, 1999. 18 с.

63.Ковальська І.В. Колористика як перекладознавча проблема (на матеріалі українських і англомовних художніх текстів. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук. – К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2001. – 102 с. 5.

64.Корнейко Н. Теорія літератури. Тропи як спеціальні засоби образності мови. – Режим доступу http://www.ukrlitzno.com.ua/teoriya-literaturi-tropi-yak-specialni-zasobi-obraznosti-movi (03.10.21).

65.Костюченко О. Формування сенсорних образів на основі нюхових

відчуттів : автореф дис. канд. філол. наук: 19.00.01. Київ, 2003. 19 с.

66. Кочан І.М. Лінгвістичний аналіз тексту: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 423с.

67. Краснова И. С. Производные прилагательные со значением оценочной характеристики предмета через его признак на материале английских прилагательных с суффиксами «-у» и «-ish»: автореф. дис… канд. филол. наук. – М., 1973. – 26 с.

68. Кресан Е. Я. Концепт в тексте: номинативные ракурсы в свете функционализма. Вісник Черкаського університету. Серія Філологічні науки. – Черкаси, 1999. – Вип. 11. – С. 76–82.

69. Крупа М. Лінвістичний аналіз художнього тексту: [посібник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів]. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2010. – 496 с.

70. Крюкова Л. Ситуация восприятия и способы ее репрезентации в поэтическом тексте (на материале поэзии Серебряного века) : автореф. дис. ... канд. филол. наук. Томск, 2003. 20 с.

71. Кубрякова Е. Краткий словарь когнитивных терминов. Москва : МГУ, 1997. 245 с.

72. Кудреватых Л.Г. Диахронические сдвиги в семантике поля тактильных прилагательных с VIII по XX вв.: Автореф. дис…канд. филол. наук. – М., 1987. – 23 с.

73. Кузенко Г. М. Структурно-семантичні та комунікативно-прагматичні особливості емотивних висловлювань негативної оцінки: функціонування : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Київ, 2015. 211 с.

74. Кульбабська О.В. Текстотворча функція епітета в художньому тексті (на матеріалі мови творів Івана Багряного). Вісник Харківського нац. унів-ту ім. В. Н. Каразіна. Серія: Філологія. – Випуск № 742. – Харків, 2006. –

С.256-265.

75.Кухаренко В. А. Практикум по стилистике английского языка. – М. : Высшая школа, 1986. – 144 с.

76.Куценко А.В. Семантическая структура прилагательных-вкусообозначений и их лексическая сочетаемость в английском и русском языках: автореф. дис…канд. филол. наук. – М., 1979. – 16 с.

77.Лекторский В. Эпистемология классическая и неклассическая. Москва : Эдиториал УРСС, 2001. С. 121.

78.Літературознавчий словник-довідник – К.: Академія, 1997. – с. 695-696.

79.Ломоносова А. Семантико-синтаксическая организация высказываний со значением восприятия и их функционирование в художественном тексте : автореф. дис. ... канд. филол. наук. Санкт-Петербург, 2004. 18 с.

80.Лукенчук А. В. Прикметники оцінки в сучасній англійській мові: автореферат дис. на здобуття наук.ступ. канд. філол.наук: спец. 10.02.04 «Германські мови». – Львів, 1998. – 16 с.

81.МалкинаЛ.Принципы организации лексического состава художественного текста. *Единство системного и функционального анализа языковых единиц* : сборник научных трудов. Белгород : БелГУ, 1998. С. 153.

82.Матковська О. Перспективи лінгвістичних досліджень блогів. Людина. Комп'ютер. Комунікація : збірник наукових праць. Львів : Видавництво Львівської політехніки. 2015. С. 128–131.

83.Мацько Л.В.,Сидоренко О.М Стилістика української мови: підручник, . – К.: Вища шк.., 2003. – 462 с.

84.Мецлер А. Прагматика коммуникативных единиц. Кишинев : Штиинца, 2009. 103 с.

85.Мещанинов И. Понятийные категории в языке. *История советского языкознания*. Москва : Высшая школа, 1981. С.56–61.

86.Мороховский А.Н. Стилистка английског языка: учебник, О.П. Воробьева, Н. И. Лихошерст. – К. : Выща шк., 1991 – 272 с.

87.Москвин В. Эпитет в художественной речи. – Русская речь, – 2001. – №4. – С. 28-32;

88.Муравьева Н. Категория перцептивности в семантике глагола и в тексте : автореф. дис. ... канд. филол. наук. Москва, 2008. 18 с.

89.Непийвода Н. Інтерактивнастилістика. Стиль і текст. К: 2003. No4. С.6–18. Відомості доступні також з Інтернету: http://journlib.univ.kiev.ua/ index.php?act=article&article=1070 (02.09.2021).

90.Ніконова В. Г. Концептуальний простір трагічного в п'єсах Шекспіра: поетико-когнітивний аналіз: дис. д-ра філол. наук: 10.02.04. – Дніпропетровськ, 2008. – 558 с.

91.Овчинников Е. В. История джаза: в 2 вып. – М.: Музыка, 1994. – Вып. 1. – 238 с.

92.Островська О. М. Лінгвостилістичні засоби реалізації категорії оцінки (на матеріалі американської художньої прози) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : Львів, 2016. 31 с.

93.Пермінова А. Відтворення англійської сенсорної лексики в українських віршових перекладах : автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.16. Київ, 2003. 20 с.

94.Пешковский А. Русский синтаксис в научном освещении: зрительное восприятие + знание. Москва : Гос. учебно-педагогическое изд-во Министерства просвещения РСФСР, 1956. С. 68.

95.Потебня А.А. Мысль и язык. — К., 1993. — С. 123—128.

96.Приходько Г. І. Способи вираження оцінки в сучасній англійській мові – Запоріжжя: Вид-во ЗДУ, 2001. – 361 с.

97. Рахилина Е.В. Когнитивный анализ предметных имен: семантика и сочетаемость / Рахилина Е.В. – М.: Русские словари, 2000. – 416 с.

98. Різун В. В., Непийвода Н. Ф., Корнєєв В. М. Лінгвістика впливу. К. : ВПЦ «Київський університет», 2015. – 148 с.

99. Роль человеческого фактора в языке. Язык и картина мира / [отв. ред. Б. А. Серебренников]. – М.: Наука, 1988. – 247 с.

100. Рудик Т. З. Англійські прикметники моральноетичної сигніфікації у лексикографії та міжчастиномовних зв'язках: автореферат дис. на здобуття наук.ступ.канд.філол.наук: спец 10.02.04 «Германські мови» – Л.: – 1995. – 17 с.

101. Рузин И. Г. Модусы перцепции (зрение, осязание, обоняние, вкус) и их выражение в языке: Дис. канд. филол. наук: 10. 02. 01. - М., 1995. - 199с.

102. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. – П.: Довкілля – К, 2006. – 716 с.

103. Семашко Т. Етностереотипи тактильного модусу сприйняття: динаміка становлення. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Філологія. 2019. Вип. 17 (1). С. 39–42.

104. Скребнев Ю.М. Основы стилистики английского язика. М.: ООО "Изд-во АСТ": ООО "Изд-во Астрель", 2000. – 224с.

105. Соболева Л. Денотативно-прагматический анализ глаголов шума. Психолингвистическое исследование : автореф. дис...канд. филол. наук. Л. Соболева – Минск, 1982. – 21 с.

106. Степанян Л. Л. Синестезия и эмоциональность речи. Вестник Московского университета. Сер. 9. Филология. - 2004. - №4. - С. 115-120.

107. Стернина М. К проблеме категориальной полисемии. *Синтаксический аспект языковых единиц*. Воронеж : Изд-во Воронеж. ун-та, 2011. С.167–

172.

108. Тулюлюк К. Лінгвопрагматика сенсоризмів у ґендерному вимірі (на матеріалі англійськомовної прози початку ХХ ст.) : автореф. дис. ... канд. філол. наук. Чернівці, 2016. 20 с. 134

109. Филин Ф.П. О новом толковом словаре русского языка. *История советского языкознания*. Москва : Высшая школа, 1981. С.255–260.

110. Философский энциклопедический словарь. Москва: Сов. Энциклопедия, 1989. С. 548.

111. Шевякова Э. Н. Современная французская проза рубежа веков: модификация романной формы: автореф. дис. на соискание уч. степени д-ра филол. наук: спец. 10.01.03 «Литература народов стран зарубежья (западно-европейская литература)». – М., 2009. – 33 с.

112. Щур Г. Теория поля в лингвистике. Москва : Наука, 2003. 256 с.

113. Яцковский В. Роль процессов зрительного и слухового восприятия в формировании языковой картины мира : На материале английского языка: дис. ... канд. филол. наук. Санкт-Петербург : СПбГУ, 2005. 340 с.

114. СУМ (Словник Української Мови) http://sum.in.ua/s/teplyj

115. Esrock E. Discourses of sight and touch. *Semiotica*. 1994. № 102. P. 149-155.

116. Fauconnier G. Mental Spaces: Aspects of Meaning Construction in Natural Language. Cambridge Univ. Press, 1994. 190 p.

117. Hofstatter H.H. Symbolizm. - Warszawa, 1980. - 135 p.

118. Kwiatkowska A. The Visuo-Spatial Determinants of the Natural Language. Łódź : Wydawnictwo Uniwersytetu Łodzkiego, 1997. 216 p.

119. New Webster’s Dictionary and Thesaurus of the English Language. — Lexicon Publications, Inc. Danbury, CT, 1993. — 1248 p.

120. “Oxford Handbook of Synesthesia”. London, 2013. 98 p.

Ілюстративні джерела:

1. https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D1%83%D0%BB%D1%8C%D0%B1%D0%B0%D0%B1%D0%BE%D0%B2%D0%B5_%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%BE#/media/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:%D0%9A%D1%83%D0%BB%D1%8C%D0%B1%D0%B0%D0%B1%D0%BE%D0%B2%D0%B5_%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%BE.jpg.

2. https://upload.wikimedia.org/wikipedia/uk/1/1e/451%C2%B0_%D0%B7%D0%B0_%D0%A4%D0%B0%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%B3%D0%B5%D0%B9%D1%82%D0%BE%D0%BC_%28%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0_%D0%BA%D0%BD%D0%B8%D0%B3%D0%B0_%E2%80%94_%D0%91%D0%BE%D0%B3%D0%B4%D0%B0%D0%BD%2C_2018%29.png